

י. אוכלים נגובים.

כבר נתבאר, שאין האוכל מוכשר לקבל טומאה, אלא אם כן נפל עליו תחילה אחד מהמשקים המכשירים. ומהטעם הזה, מותר לגעת בידים טמאות בתרומה שלא הוכשרה, כי אף שהידים הטמאות נחשבות שניות לטומאה, וראויות לפסול את התרומה, מאחר שהתרומה לא הוכשרה, אינה ראויה לקבל טומאה, ואינה נפסלת מחמת הידים. וקדשים, אף על פי שלא הוכשרו במשקה, מוכשרים הם לקבל טומאה, מטעם שיתבאר בעזה"י בהמשך, ולכן, אף על פי שלא הוכשרו במשקים מעולם, הם נפסלים בנגיעת ידים טמאות.

דף כ"א

יא. טבילה לאונן ומחוסר כפורים.

האונן, אף שלא נטמא במתו, נאסר באכילת קדשים עד שיטבול, ובתרומה הוא מותר. וכמו כן טמא שצריך לטבול ולהביא קרבן לטהרתו, כגון זב, שטובל ביום שביעי, ולמחרת מביא קרבן, אף על פי שטבול להיטהר, והביא כפרתו, אסור לאכול קדשים עד שיטבול שוב, ובתרומה הוא מותר.

הטעם שהטבלת כלי בתוך כלי אינה מטהרת לקדשים

נתבאר לעיל, שאחד מהדברים שהחמירו בקדשים יותר מתרומה הוא, שאם הטביל שני כלים טמאים יחד, כשהאחד מונח בחבירו, אין הטבילה הזו מועילה לטהר את הכלים, להשתמש בהם קדשים. ונחלקו חכמים בטעם הדין הזה.

א. משום חציצה.

לדעת רבי אילא, הסיבה לכך, שלקדשים אין מטבילים כלי בתוך כלי, כי כשהכלי הפנימי מונח בכלי החיצון, מחמת כבדו של פנימי, הוא נצמד לחיצון מתוכו, ונמצא שבמקום נגיעת הכלים זה בזה, אין המים מגיעים לשם, ויש חציצה בטבילה, ואין הטבילה עולה לא לזה ולא לזה. ואין חילוק בדבר, בין היו שניהם טמאים, ובין היה האחד טמא והאחד טהור, לא עלתה טבילה לטמא.

ושני דברים אמרו חכמים, שמחמת חשש חציצה יש להחמיר בהם בטהרת קדשים יותר מטהרת תרומה, האחד הוא בטבילת כלי בתוך כלי, והאחד הוא בטבילת בגדים קשורים ולחים (המבואר לעיל באות ה'). והוצרכו לפרש זאת בשני האופנים, כי אם לא היו מפרשים את שני האופנים, היה מקום להקל בהם. שכן כשנותן כלי בתוך כלי, היה מקום לומר, אף שהכלי הפנימי מכביד, המים מציפים אותו, ואינו חוצץ. ובבגדים קשורים היה מקום לומר, מאחר שאין כאן הכבדה, ומחמת עצמו הקשר מתרופף והולך, אינו חוצץ. ומעתה, כשפירשו שאף בשני האופנים הללו אין הטבילה עולה לצורך קדשים מחמת החציצה, למדנו, שלענין קדשים, כל שדומה לחציצה, פוסל את הטבילה.

ולדעת רבי אילא, שתי מעלות אלו שעניינן חציצה, (א) טבילת כלי בתוך כלי הנזכרת במשנה ראשונה, (ב) וטבילת בגד קשור ולח הנזכרת במשנה חמישית, נחשבות באמת כמעלה אחת. ולכן כשמנה את המעלות האמורות במשנה, אמר שהן עשר (ולא אחת עשרה), ואותן שיש בהן דרא דטומאה דאורייתא, הנהגות אף בחולין שנעשו על טהרת הקודש, הן חמש (ולא שש).

ב. גזרה משום טבילת מחטים וצינורות בכלי שפיו צר.

לדעת רבא, הסיבה לכך, שלקדשים אין מטבילים כלי בתוך כלי, כי פעמים, מעיקר הדין אין הטבילה עולה לכלי הפנימי, כגון שפיו של הכלי החיצון הוא פחות משפופרת הנוד, ונתן בתוכו מחטים וצינורות, שבאופן הזה, מאחר שפי הכלי החיצון פחות משפופרת הנוד, המים שבתוכו אינם מחוברים למי המקווה, [כפי שיתבאר בעזה"י להלן, בענין דין חיבור מקוואות], ונמצא שהמחטים שבתוך הכלי החיצון לא טבלו במי מקווה, אלא במעט מים שבתוך הכלי, שלא יטעו להטביל כלי בתוך כלי באופן שמעיקר הדין אין הטבילה עולה, גזרו שבכל אופן לא יטבילו כלי בתוך כלי. ואם עשו כן לא עלתה טבילה לכלי הפנימי. ואמרו בדף כ"ב, שלדעה זו, דווקא כשהיה החיצון טהור, ולא היה צריך טבילה, לא עלתה טבילה לפנימי, אבל כשגם החיצון היה טמא, מתוך כך שעלתה הטבילה לחיצון, שהרי הטבלתו היא הדרך היחידה לטהרו, ונמצא שאנו מחשיבים את המים הנכנסים לו כמי מקווה, מעתה גם אצל הפנימי הם נחשבים מי מקווה, ועלתה טהרה גם לפנימי.

ונמצא שלדעת רבא, שלא כדעת רבי אילא, לא נאמרו שתי מעלות בענין חציצה, אלא אחת בלבד אבל מעלה זו אינה מטעם חציצה ונמצא שאחת עשרה מעלות נאמרו במשנתנו וכן דעת רב נחמן אמר רבה בר אבוב ששכשמה את המעלות האמורות במשנה, אמר שהן אחת עשרה (ולא עשר), ואותן שיש בהן דרא דטומאה דאורייתא, הנהגות אף בחולין שנעשו על טהרת הקודש, הן שש (ולא חמש).

היוצא מהאמור לעיל, שלדעת רבי אילא, גזרה זו שאין מטבילים כלי בתוך כלי, אמורה, גם לענין טבילת הכלי החיצון, וגם לענין טבילת הכלי הפנימי. ולדעת רבא, גזרה זו אמורה רק לענין טבילת הכלי הפנימי, ואף זאת, רק כשהוא לבדו צריך טבילה.

עירוב מקוואות

מקווה חסר בצד מקווה שלם, אם יש ביניהם חיבור, הרי הם נחשבים מקווה אחד, (וטובלים [כלים] גם במקווה החסר).

ומבואר במסכת מקוואות, שכדי שיחשבו שני המקוואות מחוברים, צריך שיהיה ביניהם פתח, שהוא לכל הפחות כעובי וחלל שפופרת הנוד [=כקנה שנותנים בפי הנוד של עור], שהוא, שיעור שיוכל אדם לגלגל בתוך החלל שתי אצבעות לכל צד [=שתי אצבעות חוזרות למקומן].

דף כ"ב

טבילת כלים לצורך קדשים בתוך סל וגרנותני

נתבאר, שהמטביל כלי בתוך כלי לצורך קדשים, כשהחיצון טהור והפנימי טמא, לדברי הכל לא עלתה טבילה לפנימי. אכן יש אופן, שנחלקו בו רבי אילא ורבא, אם עלתה טבילה לפנימי.

* מסתבר שאין הדבר דין גמור שהרי הכלי החיצון נטהר באופן הזה כפי שיתבאר בסמוך. אלא דומה הדבר בלבד, כאילו המים שבתוך החיצון אינם מי מקווה.